

การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

วัชรวิทย์พร คุณสนอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2546

ISBN 974-382-638-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร. ขวัญฉฤก พิศาลพงศ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ วิภาวิน)

.....กรรมการ

(ดร. นางเยาว์ เปรมกมลเนตร)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร. ขวัญฉฤก พิศาลพงศ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ วิภาวิน)

.....กรรมการ

(ดร. นางเยาว์ เปรมกมลเนตร)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ รัชดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ลัดดา สุขปรีดี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร. ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. นันทิพย์ วิภาวิน และ ดร. นงเยาว์ เปรมกมลเนตร กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์ และรองศาสตราจารย์ถัฏคา สุขปริดี คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยรวมทั้งอาจารย์ นักวิจัยที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และทุกๆ ท่าน ในคณะและภาควิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพาที่กรุณาช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

วัชรีย์พร คุณสนอง

43922642 : สาขาวิชา : บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ; ศศ.ม

(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

คำสำคัญ : วารสารอิเล็กทรอนิกส์--การใช้/ อาจารย์และนักวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

วิจัยพร คุณสนอง : การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

(ELECTRONIC JOURNALS USAGE AMONG ACADEMIC STAFFS OF BURAPHA UNIVERSITY)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ขวัญฤดี พิศาลพงศ์, D.A., นันทิพย์ วิภาวิน, Ph.D., นางเยาว์ เปรมกมลเนตร, Ph.D. 103 หน้า.

ISBN 974-382-638-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ ความต้องการและปัญหาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2546 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์และนักวิจัย จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 78.41 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์
ผู้ศึกษาสูงสุดปริญญาโท ประสบการณ์การสอน/การทำงาน 1-10 ปี คณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ปริมาณการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ร้อยละ 88.89 มีความถี่ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
เข้าใช้งานที่ทำงาน เหตุผลที่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพราะประหยัดเวลาในการค้นหา สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บ
โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำวิจัย ในส่วนเหตุผลของคณาจารย์ที่ไม่ใช้ เพราะไม่ทราบวิธีการใช้และการเข้าถึง
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายที่ช้ามากและ ชัดข้องบ่อยครั้ง
2. การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.01$) ฐานข้อมูลที่ใช้มากที่สุด
5 ลำดับแรก ได้แก่ ScienceDirect, OCLC Wilson Select Plus, ProQuest Medical Library, High Wire Press และ IEEE
Xplore สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ใช้มากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ScienceDirect, IEEE
Xplore, OCLC Wilson Select Plus, Academic Research Library และ High Wire Press สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ใช้มากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ProQuest Medical Library, ScienceDirect, OCLC Wilson Select
Plus, Academic Research Library และ MIT CogNet สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ใช้มาก
ที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ Wilson Omnifile Fulltext, Social Science Plus, OCLC Wilson Select Plus, IEEE Xplore และ
Link ตามลำดับ
3. ความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย ($\bar{X}=1.83$) ฐานข้อมูลที่คณาจารย์
ต้องการมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ScienceDirect, Academic Research Library, EBSCO Online, OCLC Wilson Select
Plus และ Wilson Omnifile Fulltext สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ต้องการ มากที่สุด 5 ลำดับ
แรก ได้แก่ ScienceDirect, Academic Research Library, IEEE Xplore, EBSCO Online และ Wilson Omnifile Fulltext
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ต้องการมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ProQuest Medical Library,
ScienceDirect, MIT CogNet, Academic Research Library และ OCLC Wilson Select Plus สาขามนุษยศาสตร์และสังคม
ศาสตร์ ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ต้องการมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ scienceDirect, Academic Research Library, Wilson
Omnifile Fulltext, ProQuest Education Complete และ EBSCO Online
4. ด้านปัญหาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ประสบปัญหาในด้านวารสารมีจำนวนน้อย และไม่ตรง
ตามสาขาวิชาที่ต้องการ ตลอดจนปัญหาระบบเครือข่ายช้าและขัดข้องบ่อยครั้ง

43922642 : MAJOR : LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE ; M.A. (LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

KEYWORD : ELECTRONIC JOURNALS USAGE / ACADEMIC STAFFS OF BURAPHA UNIVERSITY

WATCHAREEPORN KHUNSANONG : ELECTRONIC JOURNALS USAGE AMONG ACADEMIC STAFFS OF BURAPHA UNIVERSITY : THESIS ADVISOR : KWANCHADIL PHISALPHONG, D.A., NAMTIP WIPAWIN, Ph.D., NONGYAO PREMKAMOLNETR, Ph.D. 103 P. ISBN 974-382-638-6

Electronic journals usage of academic staffs of Burapha University were studied from May 2003 to June 2003. The objective of this research is to study the usage, need and problems of electronic journal usage of Burapha University's academic staffs. 255 lecturers and researchers were sampled for the survey. The research instrument were questionnaires. Percentage, mean and standard deviation were used for statistic analysis of this research.

The study revealed that

1) 78.41% of lecturers and researchers used electronic journals. Most of them were lecturers with Master degrees and had professional experience 1-10 years. Lecturers in Sciences and Technological areas used e-journal the most (88.89 %). Most lecturers used e-journals 1-2 times a week, and mostly from their workplaces. The important reasons to use e-journals were saving time for searching and being able to access information from the World Wide Web. The most important objective for using e-journals was for conducting research. Contrastly, some lecturers did not use e-journals because they did not know how to use and the Internet system was very slow and unavailable.

2) The e-journal usage was in very low level ($\bar{X} = 1.01$). The top five databases used by lecturers in all subject areas were Science Direct, OCLC Wilson Select Plus, ProQuest Medical Library, High Wire Press, and IEEE Xplore, respectively. In Sciences and Technology, the databases used most were Science Direct, IEEE Xplore, OCLC Wilson Select Plus, Academic Research library, and High Wire Press, respectively. In Health Sciences, the databases used most were ProQuest Medical Library, Science Direct, OCLC Wilson Select Plus, Academic Research library, and MIT CogNet, respectively. In Humanities and Social Sciences, the databases used most were Wilson Omnifile Fulltext, Social Science Plus, OCLC Wilson Select Plus, IEEE Xplore, and Link, respectively.

3) The e-journals need was in low level ($\bar{X} = 1.83$). The top five databases needed by lecturers in all subject areas were ScienceDirect, Academic Research Library, EBSCO Online, OCLC Wilson Select Plus, and Wilson Omnifile Fulltext, respectively. In Sciences and Technology, the databases needed most were ScienceDirect, Academic Research Library, IEEE Xplore, EBSCO Online, and Wilson Omnifile Fulltext, respectively. In Health Science, the databases needed most were ProQuest Medical Library, ScienceDirect, MIT CogNet, Academic Research Library, and OCLC Wilson Select Plus, respectively. In Humanities and Social Science, the databases needed most were ScienceDirect, Academic Research Library, Wilson Omnifile Fulltext, ProQuest Education Complete, and EBSCO Online, respectively.

4) The problems confronting the e journal usage were the limited quantity of e-journals, some of the e-journals serviced were not the ones the lecturers needed, and also the network system was slow and unavailable sometimes.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ของการศึกษาวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของวารสาร.....	5
ประเภทของวารสาร.....	7
รูปแบบวารสารในปัจจุบัน	10
ความต้องการและการใช้วารสาร	14
วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	17
การเปรียบเทียบวารสารในรูปสิ่งพิมพ์กับวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	20
แหล่งให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	22
ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ส่วนใหญ่บอกรับเป็นสมาชิก.....	23

บทที่	หน้า
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาในปี 2546	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	51
5 สรุปและอภิปรายผล.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
การอภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	62
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก.....	72
ภาคผนวก ข.....	82

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ค..... 84

ภาคผนวก ง..... 97

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์กับวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	20
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามสาขาวิชา.....	33
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสาขาวิชา ตำแหน่งทางวิชาการและวุฒิการศึกษา	36
4 จำนวนคณาจารย์จำแนกตามประสบการณ์การสอน/การทำงาน.....	37
5 จำนวนคณาจารย์ตามสาขาวิชาจำแนกตามสภาพการใช้/ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์...	38
6 ความถี่ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	38
7 สถานที่ที่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	39
8 เหตุผลในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	39
9 วัตถุประสงค์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	40
10 จำนวนคณาจารย์ที่ทราบและไม่ทราบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์	40
11 แหล่งข้อมูลที่ทำให้คณาจารย์ทราบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์	41
12 แหล่งที่ใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	41
13 สาเหตุที่คณาจารย์ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	42
14 วิธีการดำเนินการในกรณีที่ไม่มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ชื่อที่ต้องการใช้บริการในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	43
15 ระดับการรู้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	44
16 ระดับการรู้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลำดับ 1-5.....	45
17 ระดับการรู้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ลำดับ 1-5.....	45
18 ระดับการรู้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ลำดับ 1-5.....	46

ตารางที่

หน้า

19 ระดับความต้องการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	46
20 ระดับความต้องการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลำดับ 1-5.....	47
21 ระดับความต้องการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ลำดับ 1-5.....	48
22 ระดับความต้องการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ลำดับ 1-5.....	48
23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	49
24 ปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้น/การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	50
25 ปัญหาจากผลการสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์.....	51
26 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	83